

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esütőtőlőkön.

Előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 5 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.

Felelős szerkesztő:

Dr. Prok Gyula,
kiadó-tulajdonos.

Hirdetéseit és előfizetéseket
elfogad a kiadó hivatal: Nyiregyházán,
Kölcsey uca 13-ik szám.
Egyes szám ára 10 krajczár.

Uzsora-veszedelem.

Élénken foglalkoztatja a köznépleményt az a pör, melyet a szabaddai törvényszék indított az alföldi gabonauszorások ellen.

Minket is közelről érdekel az ügy, mert az a kérdés kerül itt eldöntésre, hogy szabad-e tovább is a tőzsdés szabadság nevében a magyar nép ezreit koldusbotra, avagy a közvetítő gabonakereskedelem és tisztesség elvei szerint akar-e ezental berendezkedni.

Ennek a tételnek a felállítására kissé különösnek tetszik, melyért a külföldön talán ki is nevetnének, a magyarországi viszonyok között azonban ennek az alternatívának a fölállítására teljesen jogosult.

Két olyan ellenfél áll itt egymással szemben, kik a küzdelemben a fegyverek egyenlő erősségére nem hivatkozhatnak. A kis gazda és a közvetítő gabona kereskedelem. A kisgazda magára van hagyatva és az anyagi viszonyok bekergetik az uszora kölcsönbe. A gabonakereskedőt megvédi a tőzsdébiróság, mert amit ő tesz, a gabonaelvétel, az a tőzsdéi üzánnszok szerint jogos cselekmény s szokásos üzlet. Ha a kisgazda eiszá-

mitja magát és a határnapon az elővétel eladott buzamenyiséget szállítani nem képes, ez kizárólagosan az ő dolga. Kinek mi köze ahhoz, hogy a tőzsdéspekuláció első sorban azért üzi az elővételi üzletet, hogy a tőzsdén eadott mennyiségeknek megfelelő fedezete meglegyen. A parasztnak kell izzadnia, hogy a spekulációnak meglegyen a rebachja.

Hogy azután a gabonaüzletből váltókölcsön üzlet lesz, kinek mi köze hozzá. Senki sem keresi, hogy jött létre ez a váltókölcsön üzlet, mely a parasztot valamely budapesti cégnek mindenestől kiszolgáltatja. A vált követelés fennáll s azt be kell hajtani, ha családok és községek is sirnának utána.

A gabona- és mindenfajta uszorának csak kétdvez az a körülmény, hogy az információt adó hatóságok jelentései rendszeren félrevezetik a jelentéseket bekérő miniszteriumot.

Ez történt az uszora-törvényre vonatkozólag

Emlékeznünk arra, hogy amikor a miniszteriumban az uszora-törvény hatásáról akartak meggyőződni, a kereskedelmi és iparkamarák jelentéseikben az uszora-törvény kedvező

hatását emelték ki. Ezt azzal indokolták, hogy uszora-perék csak elvéve fordulnak elő mert pénzintézeteink útján ole o kamatu kölcsönöket lehet kapni. Ezt lehetöleg a paraszt nem tudja, mert akkor bizonyára igénybevennek a pénzintezetek olcsó és kedvezö feltetele kölcsönöit és nem szolgáltatnak ki magokat gabonaelvételek útján a kommittenseknek és megbizottjaiknak.

A kamarák csattanósabb választ valóban nem kaphattak, mint a folyamatban levo soraper. De képtelenség is az uszora szüneséről beszélni, mikor naponkint tapasztaljuk azt az irtóháborút, melyet a vidéki pénzintézetek és maganosok indítanak a kis existenciák gazdasági léte ellen.

Az ily moustre-pörök azonban, azt hisszük, megnyitják a kamarák és hatóságaink szeméit, annál is inkább, mivel a gabona-uszorások a borpancsolók példája után indulva, a törvény és tisztesség megkerülésére szövetkeznek, nyílt harcztól üzenve a termelőnek és a köztisztességnek.

Ha más nem, már ez a körülmény is elég arra, hogy az uszoranak hivatalból való földözése a legnagyobb tetterövel fogantatba vétessék.

A „NYIREGYHÁZA TÁRCZÁJA”.

Jettatura.

Az én kalvinista magyar faluban nem virágzott a babona. Bizony még boszorkánynak sem volt. Noha mikor forgószél kavarta a port, mindig azt szoktak mondani: „Jön az öreg Szatmárné.” De hát az csak csúfolódás volt; mert egy lélek sem hitte valósággal, hogy az a nyolczvanesztendő, elszegényedett úri asszony boszorkány. A rendes ruhaviseletétől eltérő, bő fekete lebernyegbe burkolódzott kis alakja csodította a jámborra a paraszt humort. Javas asszonyunk kettő is volt a faluban. Az lla, meg a nagyszemű Molnárné. De egyik sem afele, aki gonosz dolgokat mivel. Suttogtak ugyan, hogy az lla tud főzni valami herbateát; amitől a legény belebolondul a lányba. De úgy látszik, a falu szerelmei el tudtak intéződni enélkül a herbatea nélkül is. Az a két asszony nem űzött egyéb ördöngösséget, mint hogy a massage divatja előtt huszonöt esztendővel már jelesül gyakorolta a kenést, meg a taposást, ha nem is ép svéd methodus szerint.

Rejtelmes embere azonban mégis volt a falunak. A Faragó Gyura. Katonaviselt vég legény. Tíz keserves esztendőt töltött a császár kenyerén, Olmüczba és Morvajországba, mint maga szokta mondani. Ez a két esztendő kiforgatta őt igaz nivollából. A munkától elszakott, szolgálni restelt; máig sem tudom, miből tengődött tulajdonképen. Udvárunkban gyakran megfordult. Disznóölés-

kor, kúttisztításkor mikor kisegítőnek jött. Tavaszutóján ő hozta az első számczót a kácsi erdőről; telente tuzokkal állított be. Nekem, a kis fiunak, meg egyre fogdosta a Csincsen a vízi tyúk pelyhes csirkéit és öntötte az ürget. De én még sem szerettem. Feltem tőle. Az igaz, hogy rettenő dolgokat is beszétek róla. Például, hogy ő adta rá az öreg Csetére a halottas ruhát. Ami nagy sor volt; mert az öreg nemzeti úr megmerevedett, mire megerkezett Miskolczról a készség. Hát ki kellett törni mind a két karját. És erre nem vállalkozott más, csak Faragó. (Attól fogva a mi disznóöléseink nélkül estek meg.) Én azonban nem ezért féltém tőle. Hanem a nézéséért. Negyven-egynéhány éves, hőrihorgas, sovány, fekete ember volt ez a Faragó Gyura. Sűrű, összenőtt szemöldöke alól két kis szürő, sötét szem villogott elő. S még ha villogott, hagyján. — De mikor mereven szegződött rám, összeszorult a szívem. Futni szerettem volna előle; csakhogy olyan lettem, mint aki azt almodja, hogy kergetik s a lábát nem bírja mozdítani. Néznem kellett abba a kemény, fekete szembe. Aztán a sápadás hidegét éreztem arczomon s elfogott valami nagy gyöngeség, nagy álomosság. Csak akkor tértem magamhoz, mikor Faragó Gyura elment.

Nagyanyam észre vette ezt a dolgot és kimondta a szentencziát:

— Ez a Faragó szemről árt.
(Ami szabolcsias kifejezése az igézésnek, a szemmel való megverésnek.)

És az én nagyanyám mindjárt el is magyarázta, micsoda portéka az. Némely em-

ber szemének ártó tulajdonsága van, noha az ez ember nem is akar semmi gonoszat. Tekintetétől rosszul lesznek, elájulnak, görcsöket kapnak a gyermekek, a nők, szóval a gyöngök. És csak akkor lesznek jobban, ha annak az embernek a ruhájából szert lehet tenni egy foszlányra. — Vagy ha nem lehet, hát izzó parasztat kell egy pohár vízbe „olítani”; s azt a vizet meg kell inni.

Hallván ezt a beszédet, valami felő kíváncsiság fűzött, hogy megint a szemébe nézzenek Faragónak. A kísérlet megdöbbentően jól sikerült. Egy csöppbe mult, hogy el nem álltam; s csak az „oltott víz” segített rajtam. Úgyanekkor rosszul lett a nagynéném is. Attól fogva aztán övakodtunk a Faragó szemétől. Ha az az ember az udvarunkon dolgozott, ki se volt szabad mennem a házból.

Mikor felnőt koromban először olvastam az olasz jettatura, a francia mauvais oeit, a német böse Augén dolgairól, eszembe jutott az én nagyanyám „szemről ártása.” Ime a vándorló babona! Honnan került? Némelyek szerint nyomai vannak az ó Rómában is. Ma főkép az olaszok hisznek benne. Hiedelmök nem egészen azonos a nagyanyáméval. A jettatura betegséget is okozhat (kivált a gyermekeket rontja meg), de különösen szerencsétlenséget hoz az emberre. Azaz hogy nem is ép szerencsétlenséget, csak azt, amit németül úgy hívunk, hogy Pech. Szóval sok minden rosszat, a szivar nem szelelésétől a hütlén feleségig. A jettatura ellen csak egy védelem van: a cornetti. Az ember behajja a bal kezének gyűrűs, középső és hüvelyk ujját, aztán kinyújtott kis

Közügyek.

— **Ülés a vármegyénél.** A vármegyei tisztviselői nyugdíj választmány nyugdíjazás illetve ellátás megállapítása iránt benyújtott kérvények elintézése vegett március hó 28-án d. e. 10 órákor ülést tart.

— **Az adókövető bizottságok megalakítása.** A pénzügyminiszter az 1899—1901. évekre alakított adókövető bizottságokhoz a következőket nevezte ki: *A nyiregyházi adókövető bizottságba:* elnökül Borbely Gáspár kemecsei lakos földbirtokost, elnök helyettesé Sütő József ügyvédet, rendes tagul Friedmann Sándor kereskedőt, póttagul Surányi István kereskedőt és Bleuer Lajos földbirtokost. *A kisvárdai adókövető bizottságba:* elnökül Rézler György ügyvédet, elnökhelyettesé Diener Gyula földbirtokost, rendes tagul Reissmann Hermann fakereskedőt, póttagul Kastal Ferencz földbirtokost és dr. Kúznós György orvost. *A nagy-kállói adókövető bizottságba:* elnökül Ikldóy Márton ügyvédet, elnökhelyettesül Lengyel Endre esperes plébánost, rendes tagul Kalmár Endre földbirtokost, póttagokul Morvay Ignác földbirtokost és Mihálovics Ferencz építész. *A nyirbatori adókövető bizottságba:* elnökül Bogáthy József földbirtokost, elnökhelyettesül Mikolay Lajos uradalmi tisztartót, rendes tagul Mandel Dezső földbirtokost, póttagokul Struhár István és Goldmann Armin kereskedőket. Továbbá Mikecz János alispán a következőket nevezte ki: *A nyiregyházi adókövető bizottságba:* Rendes tagokul id. Mikecz János, Tester Lajos nyiregyházi, póttagokul Gomba Károly rakamaz, Barzó Mihály nyiregyházi lakost. *A n.-kállóiba:* rendes tagokul Bleuer Béla szeméj, Berethőy János n.-kállói, póttagokul Deme István n.-kállói, Szentmiklóssy Sándor szakályi lakost. *A kisvárdáiba:* rendes tagokul Harsányi Menyhért k.-várdai, Szalánczy Bertalan komorói, póttagokul Kovács Lajos, Eröss György kisvárdai lakost. *A ny.-batoriba:* rendes tagokul Várady István, Szikszay József ny.-batori lakost, póttagokul dr. Róth Izó batori, Baksai Zoltán bogályi lakost.

— **Községi jegyzők gyűlése.** A vármegyei községi és körjegyzők egylete március hó 29-dik napján délelőtt 10 órákor, Nyiregyháza, a vármegyeház kistermében rendes

közgyűlést tartja. Ugyanott és ugyanaz nap délelőtt 9 órákor, az alább látható s közgyűlés tárgyát képező tárgysorozat letárgyalására, választmányi gyűlés is fog tartatni, melyre a választmányi tagok tisztelettel meghívotnak. **Targysorozat:** 1. Egyleti pénztárnak 1898. évi számadásának megvizsgálása. 2. A Tolnavármegyei községi és körjegyzői egylet 16. számú határozatának tárgyalása, a marha-járlatok kiállítását díjainak felemelése tárgyában. 3. A központi egylet 11./99. sz. körlevelének tárgyalása, az 1894. évi 16. trv.-czikk módosítása tárgyában követendő adagyűjtés végrehajtása iránt. 4. Szabolcsvármegye bizottságának 754./898. Bgy. számú határozata folytán, a jegyző szigorló bizottságba 2 rendes és 1 póttag választása. 5. Nálán beadott indítványok tárgyalása.

Közgyűlés a vármegyén.

Vármegyénk törvényhatósága folyó hó 20. és 21. napján rendkívüli közgyűlést tartott. Tekintettel az érdekes tárgysorozatra, a vármegyeház nagyertermé — legkivált az első napon — eléggé megtelt. A gyűlésen mindkét nap n. át báró Feilitzsch Berthold főispán elnököt. A gyűlés említésre méltó mozzanatai a következők voltak:

Elnökül főispán bejelentette, hogy a vármegyei tisztikar Király József és Eördög Károly elhunytával súlyos veszteség érte. Szép szavakkal esetele az elhunytak érdemeit s végül indítványozta, hogy fejezze ki a vármegye részvétét az elhunyt családjainak. Az indítványt egyhangulag elfogadták. Ugyancsak részvénytulakozatot küldenek Szentmariay Dénes családjához és Glück Ignác bizottsági tagok özvegyéhez.

A földmívelésügyi miniszter a ceséld és munkaszótály buzdítására járásokonként egy-egy régi ceséldet, mezőgazdasági munkást megjutalmazott s elismerési oklevéllel tüntetett ki. Ugyan ő tudata a vármegye alispánjával, hogy 88 községben népkönyvtárat állít fel s a munkás segély alap létesítésére 5000 frtot adományoz. Nagy eljenzéssel fogadták a miniszter elhatározását, mely vármegyénk munkás életébe a szociálizmus által üttét sebeket van hivatva orvosolni. Indítványoztatott, hogy fejezze ki a megye köszönetét a

miniszternek, az indítvány tárgyalását azonban az alispáni jelentés tárgyalásáig elhalasztották.

Lelkes éljenzés hangzott fel Széll Kálmán miniszterelnök és Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter leiratainak felolvasása alkalmával, melyekben kinevezetéseket jelentették be. A közgyűlés a leiratokat örvendes tudomásul vette s egyhangulag elhatározta, hogy a minisztereket feliraltlag üdvözli.

Perczel Dezső volt belügyminiszter átiratát, melyben állásáról való felmentését tudatja, tudomásul vették.

Az obstrukció viharos idejében Csongrád, Mosony, Temes, Torontal vármegyék, továbbá Pécs, Komárom és Debreczen városok feliratot intéztek az országgyűléshez, kérve a képviselőház tárgyalásainak normális mederbe való visszatérését. Az állandó választmányi javaslata az volt, hogy a feliratot, mint most már tárgyalatlan, egyszerűen tudomásul vegyék. Néhány ellenzéki bizottsági tag nem tartotta az átirat esendés elintézését helyesnek s azért azt indítványozta, hogy megbőrlánkozásal vegyék tudomásul. A tárgyalás heves vita fejlődött ki, melynek vége az lett, hogy az állandó választmányi javaslata elfogadtott.

Hasonlóan tudomásul vétezték Heves vármegye átirata, melyben a törvénytelen állapot megszüntetését, az adó és újonczutalék megtagadását proponálta.

A t.-polgári, mándoki és újfehértói kerületben Nagy Tamás, Lázár Kálmán, Szoboszlay Imre és Maklary Istvánnak megyebizottsági tagokká történt megválasztását a közgyűlés tudomásul vette.

A T.-Lőkön, Szabolcsban és Bogdányban tartott megbizottsági tag választások megsemmisítették. Az alispán indítványozta, az új választásra határnapul folyó év április 14-ét tűztek ki. A t.-lőki kerületben választási elnök Borus Lajos, alelnök Papp Miklós, a szabolcsi kerületben elnök Horváth Gyula, alelnök Veres Ferencz, a bogdányi kerületben elnök Szalánczy Ferencz, alelnök Nyiri János lett.

Mikecz János alispán azon kérelmet intézte a vármegyéhez, hogy tekintettel a nagyon felszaporodott munkára két új joggya-

és mutató ujjával titkon feléje bökös a jettatornak. IX. Pius papáról egész Róma azt rebesgette, hogy ártó szeme van. Mikor tehát a szent atya körülkocsikázott az örök városban, az anyák jobb karjukon fölemelték kisdedeiket, hogy a papa áldása érje őket; de ekközben a nagykendő alatt bal kezükkel szaporán hányták a cornettit Pio nono felé. Ha két deli olasz kereskedő találkozik a piacon és beszélget a narancstermésről, megeskí néha, hogy mind a kettő mutogatja a zsebében a másiknak ezt a szarvas füget; mert bizony a legjobb barátjáról se tudhatja az ember, nem igaz-e a szeme. A cornetti a keparagásnak is tárgya. Rómában, Nápolyban mindenütt árulják a két kinyújtott uju kezeket; az elefántcsont csecesebéselőt a mázsás érczöntvényig. Az nyakbavaló amulett, ez a házak védője; a kapu alá függesztik. Akkor aztán bizonyos a bátorság.

... És a jettatura még sem egészen habona.

Őnök alkalmasint megdöbbennek, hogy ilyet merek állítani; de az ideg orvosoknak aligha mondtam meglepőt, noha nem igen tudom, hogy az irodalom sokat foglalkozott volna ép ezzel a kérdéssel, a „szemről ártás” kérdésével. Mert a szakbeli azonnal megérti, miről beszélék én, egyszerű elmékedő.

Száz ember közül mintegy kilenczven embert lehet hipnotizálni. E kilenczvennek hajlandósága is különféle. E hajlandóság okait kutatni a tudósok dolga. De azt a tapasztalás mutatja, hogy főképp a hisztériások a „jó médiumok”. A hipnozisa ejtésnek, a

hipnozisa esésnek sokféle módja van. A nagy közönség úgy szólván csak a Braid-féle eljárást ismeri; mikor az emberrel valami tárgyat nézetnek igen közelről, mereven és kanesalítva. A szem izmai a legtöbb esetben csakhamar kifáradnak, és nemsokára elkövetkezik, valami furesza, zsidabodó érzés kíséretében, az igézetes álom. Ez, mint mondtam, a legszokottabb eljárás. De igézni lehet sok más módon is. Erős nézésel, valamely egyhangu zajjal (például óráketyegéssel), reáparancsolással stb. Embere válogatja, kin fog ez vagy amaz. Van olyan hisztériás is, akinek elég egvet tapsolni a füle mellett, s már alszik. Mikor először látunk ilyesmit, kétség támad bennünk; de ha széthúzzuk a médium szeme héját és azt tapasztaljuk, hogy a szivárványhártyából nem látszik semmi, mert a szem tekéje fölfelé fordult: megnyogodhatunk benne, hogy ez klasszikus hipnozisa.

Ma már értem, mi történt velem akkor régen, gyermekkoromban. Az a mord nezésű paraszt, erősebb levén nálam (mert hiába, bizonyos erő kérdése ez) fascinatál engemet, noha akaratlanul. Szokatlan, komor arca érdekelte kíváncsiságomat. S mikor bármely pillantásom találkozott az ő tekintetével, nem bírtam többé elfordítani. Viszont ő is mereven nézett rám; mert két szem sugara mindig lebilincseli egymást. Bizonyos, hogy ő „erős” sokkal könnyebben tudott volna menekülni az én pillantásom elől, mint én az ővé elől. Dehát nem érezte szükségét a menekvésnek. Farkasszemét néztünk. Elállott a rapport. És engemet a hipnozisa környékezett. A félelmet, a rossz érzést természetesen

nem ez ismeretlen állapot közelsége keltette bennem, hanem a szokatlanság, az a két sötét szem, a gyanakvás és főképen az érzés, hogy néztem kell erre az emberre, s nem szabadulhatok tőle. Hogy másodizben mindez még erősebben és gyorsabban történt meg velem: világos oka nagyanyám félelmes beszéde, Ez mint szuggesztív, sugallat hatott rám; és könnyen érthető, hogy mikor ismét szembe kerültem azzal az emberrel, mind: úgy szólván elő volt készítve. Ugyanez a magyarázata annak is, hogy nagyanyámat szintén „rosszullát” kerülgette. Az a hite, hogy amaz ember szemében valami gonosz hatalom van, s az a féltő törekvése, hogy ne nézzen rá: ép a tilosba vitte a rettegő kíváncsít, s ő is abba az aggodalmas állapotba jutott, mikor érezük az igézet erejét és menekülni akarunk. S az az „oltott víz”, melytől jobban lettünk, nem a parázs, hanem hanem a szuggesztívó revén hatott.

A hipnozisa, hogy úgy mondjam, gyakorlati dolga mind a cselekvő, mind a szenvedő részről. Aki elsőbben hipnotizál, nem alszik el könnyen. A kísérletek mindjobban sikerülnek. A hipnotizálás művelésének nézése valóságos iskolája a médiumoknak. Nem egyszer voltam tanuja, hogy a „koncert” kezdetén az egész közönség hitetlen volt, nevetkezett, tréfált, s csak nagy nehezen lehetett szert tenni egy alkalmas emberre. A második, a harmadik meg a többi már szinte maga kínálkozott; s az előadás vége felé voltak olyanok, akik állatokban aludtak el, a pusztá nezés erejénél fogva. Egész nagy társaságok hipnotizálása nem hogy lehetetlen volna,

kornoki állást kreáljon. A közgyűlés a kérelmeket eleget tett s elhatározta, hogy az új joggyakorlatok fizetése 500 forint és 60 ft lakbér lesz.

Érdekes és beható vita fejlődött ki a kisvárdai gazdakör azon kérelmének tárgyalásakor, melyben a Nyiregyházi tartandó löversenyek támogatását kéri. A közgyűlés a czéla évenként 500 korona díjat szavazott meg.

Nyiregyháza város képviselőtestülete a „Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára” czéggel szerződést kötött a vasúti állomástól a sóstói tervszel villamos vasút kiépítése tárgyában. A szerződést a „Magyar vasúti forgalmi részvénytársaság” czég felelősséggel támadta meg. A kérdéses tárgyalásánál hosszas vita fejlődött ki, de végre is helyben hagyták képviselőtestület határozatát.

Nagy arányokat öltő vita keletkezett a Führer Zsigmond fia nyiregyházi Reichmann Árnin debreczeni Reheim Nánán bpesti czégek, továbbá Trajter Soma és társai, Mikecz József s társai nyiregyházi lakosok által beadott felelősségek tárgyalásánál, melyekben Nyiregyháza város képviselőtestületének azon határozatát, mely szerint a vasúti uti gyalogjárót aszfalttal, a kocsiutat pedig kissebesi gránittal kívánják burkoltatni — megfemadták. A mintegy másfél óra hosszat tartó vitának eredménye az lett, hogy a közgyűlés a képviselőtestületnek a burkolás anyagára vonatkozó határozatát jóváhagyta, míg ellenben azon határozatát, mely szerint burkolását a járdát a „Magyar aszfalt részvénytársasága” a kocsiutát pedig a kissebesi gránit részvénytársaságra bízta, elvetette, s új árlejtést rendelt el.

Ezután a kisvárdai—besztereci vasút létesítése érdekében beadott kérvények kerültek tárgyalás alá. Az államépítészeti hivatal az engedély megadását nem ajánlja. Veleményben kifejti, hogy a kisvárdai—dombóvári h. é. vasút már a megvalósítás stádiuma felé közeledik. Ennek a vasútnak létesítése kielégíti a Kisvárdai—Beszterec közötti községek igényeit. Különben is nevezett helyen a va-

sút könnyűnek mondható. Elvégre szuggesztio miatt az egész társadalom is. A hiedelmek, a nagy közös szenvedélyek és érzelmek mind sugallatok. A boszorkányüldözés, az antiszemita, az asztaltánczoltatás, országok harca kedve, a lelkesedés, a divat és minden, ami egyszerre mozgat milliókat — csupa szuggesztio. Sőt, mint Lebon mondja Psychologie des foules című fejezetében, a tömeg mindig könnyebben enged a sugallásnak, mint az egyes ember. (Ezt különben minik vén néplájtók már M. Lebon nélkül is tudták.)

Önkéntlenül reá tértem a lelki járványok kérdésére; bár ezáltal nem róla akarok beszélni. E soraim czéja csak az, hogy az okos és jó embereket a hipnotizálással üzőtt játék veszedelmes voltára figyelmeztessen. Mióta a szegény Salamon Ella halálát elfeledték, megint sürűn járja ez a tréfa. A másik ép olyan rossz tréfával, a spiritizmusmal egyetemben. A hipnotizálás előkelő mulatság, sőt társasjáték számba megy. Van egy párisi könyvem, mely a hipnotizálás „szórakoztató” jelenségeit úgy sorolja föl, mint a szakácskönyv az ételrecepteket. (Valakivel nyers burgonyát étetni ősi barack gyanánt; valakivel elhitetni, hogy kutya; valakit megmehereviteni stb.) Az ilyesmik vénei, az idegek ellen elkövezt sulyos vétek. A hipnozisz az orvos kezében jótékony hatalom; az avatlatlan kezében veszedelem. Alkalmas rá, hogy ép emberek idegletét megzavarja, elbetejtse. Elég a mutatványokat nézni, s máris meghibban bennünk valami. Mert az idegeket is fenyegeti a ragadvány. Az emberek erősek és gyöngék. A jeltatura nem egészen mese. Cornetti helyett azonban azzal kell védekeznünk előle, hogy övjük az idegeinket a romlásból, akár divatos az idegrontás, akár nem.

Tóth Béla.

suti ut kiépítése igen sok költségbe kerülne, melyekhez a vasút által érintett többnyire szegény községek — kellő anyagi támogatást nem nyújthatnak. A közgyűlés ezek alapján a kérelmet visszautasította.

Igen érdekes vita keletkezett Csanád-vármegye átiratának tárgyalásánál, melyben kérvényt intéz a képviselőhához és a honvédelmi miniszterhez, hogy a mezei munkásokat a nyári gyakorlatok alól mentse fel. Az állandó választmány ez eszmét üdvösnek tartja, de jelenleg teljes egészében kivihetetlenek. Indítványozza, hogy a vármegye a kérelmet redukálja s csak abban az irányban írjon fel a képviselőhához és a honvédelmi miniszterhez, hogy a mezei munkások június 1-től augusztus 15-ig terjedő időben mentse fel a hadgyakorlatok alól. A közgyűlés az indítványt ilyen alakban fogadta el.

A földmivélsügyi miniszter leiratot intézett a vármegyéhez, hogy a július 1 én felállítandó erdőgondnoksági hivatalnak a vármegyei székházban adjanak helyet. A közgyűlés örömet fejezte ki a felett, hogy az erdészeti járás székhelyévé Nyiregyháza városát teszi a miniszter, de a kérelmet a helyszöke miatt sajnálattal megtagadta.

Samassa József ezri érszéknek a jubileuma alkalmával hozza intézett üdvözléért küldött köszönő iratát a közgyűlés tudomásul vette.

A többi, mintegy száza rugó, kisebb-nagyobb jelentőségű tárgyat a közgyűlés nagyobbára vita nélkül intézte el.

A kivándorlás kérdése.

A közgazdasági kérdések s az ezekkel összefüggő szociális bajok ma is csak másodrangú szerepet játszanak politikai életünkben. Még ma is a régi gravaminális politikát követjük s nem tudunk kibontakozni a közjogi. Körülöttünk pedig halad a civilizáció, dolgoznak az emberek. Az egész művelt világot első sorban gazdasági kérdések foglalkoztatják. Ez ma az igazi nagy politika.

Nem vesszük észre, hogy ma a külpolitikában is a gazdasági kérdések dominálnak. Az angolok azért hódították meg gyarmataikat, azért kerítették hatalmukba Afrikát, azért vetették meg lábukat Német, Olasz- és Oroszországgal egyetemben Ázsia keleti partjain, hogy iparuknak, kereskedelmüknek újabb forrásait nyissák meg.

Nálunk pedig még mindig a közjog járja s e körül vívjuk legadázabb esatainkat. Mi csak politizálunk, s a régi dicőségben elmekedünk, a helyett, hogy belső közgazdasági bajainkon igyekeznék segíteni. Igen kevés azoknak a politikusoknak a száma, a kik megértették a kor jelszavát s figyelmüket, tehetségüket és munkásságukat kiválólag a gazdaságpolitika terére helyezték.

A fiatalabb generációban már találkozunk ilyenekkel. Ott van mindjárt Hegedűs Loránd, kereskedelmi miniszterünk fia, ki egészen apja nyomdokain halad s szakítva a meddő közjogi politizálással, egész figyelmét és munkásságát a közgazdasági és az ezzel összefüggő szociális kérdések tanulmányozásának szentelte.

E nagy képzettségű fiatal honaty, kinek tehetségénél csak szerényesége nagyobb, fényes példáját mutatta be az ő kiváló képzettségének, midőn egy nagy tanulmányban mutatta ki a magyarországi kivándorlás okait s egész hisztóriumát. Hegedűs Loránd e tanulmánya, melyet tegnap olvastott fel a Közgazdasági társulat ülésén, oly alapos munka, mely szinte eseményszámba megy.

Sokan foglalkoztak már nálunk a kivándorlás kérdésével, főleg a napi és időszaki sajtóban, de valamennyi kizárólag az egyes vidékek, falvak speciális helyi viszonyaiban kereste a kivándorlás okait és az annak megszüntetését czélzó rendszabályokat. Egységes, az egész országra kiterjedő figyelemmel s a külső okokkal, ezeknek eredetével egyik sem-

foglalkozott. A Hegedűs Loránd tanulmánya az első, mely e nagyfotosságú kérdés minden részletében megvilágítja, a mi már magában veve elegendő arra, hogy megtaláljuk a baj orvosságát is.

Ez érdekes tanulmányt nem lehetett tisztán idegen munkából s a statisztika bár sokat mondó, de rideg számai alapján megírni; ehhez szükség volt széles látókörre, nemcsak a hazai, hanem a kivándorlók új hazájának gyakorlati megismerésére is. Hegedűs Loránd, fiatal kora dacára, végüláglott, tapasztalt férfi, ki beutazta egész Amerikát s ott, a helyszínen tanulmányozta a kivándorlás kérdését. Ideháza pedig bejárta mindama vidékeket, melyek a kivándorlók legnagyobb kontingensét szolgáltatják s a helyszínen szerzett tapasztalatai alapján írta meg az ő közfelfűnést kelteni hivatott tanulmányát. Ismeri tehát nemcsak a kivándorlók otthonát és bajait, hanem ismeri új otthonukat is.

Hegedűs Loránd tanulmányában a kivándorlás okait két dologban keresi: az egyik a gazdasági fejletlenség, a másik az utánzás. A mi kivándorlónk legfőbbje a szegény felvidékről kerül ki, a hol a gazdasági élet részben fejletlen, részben hibás. A föld szőnye, de azért a nép ott is csak olyan gazdaságos fű, mint az alföldi, a hegyi, hogy a topografia és eghajlati viszonyoknak megfelelően havasi gazdalkodásra terne át, mely az állattenyésztés intenzívtasában kulminál. Ismerjük mi is a felvidéki tot és még szegényebb ruhán nép keserves helyzetét, kulturális hátramaradottságát, a gyári és házipari kezdetlenségét, a szegénységgel együtt járó demoralizációt, a palinka és uszora pusztításait. Ezek azonban csak részletek, a főbaj az, hogy a népek nincs elegendő földje s hogy a meglévő földcskejét sem tudja kellőleg kihasználni.

Ezen a bajokon pedig segíteni kell, mert csak így lehet a kivándorlás egyre jobbra arányainak gátat szabni. Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter immár megkezdte a regeneráció munkáját a ruhán nép között s az az irány, melyet ott követ, mindenben megegyezik ama fejtegetések lényegével, melyek Hegedűs Loránd tanulmányában foglaltaknak. Ha a népek földet szerzünk, ha mindjárt csak olesó haszonbérben is s megmutatjuk neki, mint kell azon a földön helyesen és jövedelmezően gazdalkodni; ha az a földhöz ragadt szegény ember azt látja, hogy ideháza törődnek sorsával s maga az államhatalom nyújtja feleje segítő kezét, akkor az a szegény nép nem hagyja itt oly könnyen atyáink otthonát s nem lesz oly könnyen elcsabítható az új világból érkezettek tündermesével.

Mert a kivándorlásban — igen helyesen mutat reá Hegedűs Loránd — egyik főtevényező az utánzás. Ha egyiknek sikerül az új világban tisztességes megélhetést biztosítani, s talán egy pár száz dollárt megtakarítania, annak az illető maga költi hirt leveleiben, s buzdítja hozzátartozóit, falubeleit a kivándorlásra. De nemesak a levelek viszik szét a hegyzugokba Amerika eidorádóit híret, hanem a hazajöttek is.

A felvidék egyes falvaiban, ha az embereknek idejük akad, alig beszélnek egyeből, mint Amerikáról. Vasárnaponként, ha kijön a nép a templomból, a templom előtti téren körülveszik az Amerikából visszatértet, s ez beszél nekik minden jót dollárokról, olesó életéről s a szegény nép halgatja áhitatos hittel és türelemmel. Ezek csinálják a legnagyobb propagandát a kivándorlásra. — Innen magyarázható az, hogy például Bereg-megyében van olyan községe, melyben csak az aggastyánok és a csecsemők nem látták még az új világot. Ne higye azért senki, hogy kapzsi, idegen vagy befűldő ügynökök rábeszéléseire utazik ki a felvidéki nép Amerikába; a kivándorlókat nem kell buzdítani, mert ők már otthon szitták magukba a kivándorlás vágyát. Az ügynökök legfeljebb a

módokat mutatják meg, de azért aztán szokatlanul megszarolják a szegényeket.

Ugy ez, mint a közgazdaság terén mutatkozó mind-néfele bajok ellen meg fogjuk találni az eszközöket, a ruthének után sorra fognak kerülni a többi felső vármegyék nyomorúságai is. A kiket pedig közelebről érdekel a kivándorlás kérdése, azok olvassák el Hegedűs Lorand tanulmányát, mely — reméljük — legközelebb nyomtatásban is meg fog jelenni.

Hírek.

— **Nyugalomba vonás főszolgabíró.** *Vay István*, a nyirbatori város főszolgabírája nyugdíjaztatása iránti kérésnyit adott be a vármegye alispánjához. A vezetése alatt álló járás, de bizonyára az egész vármegye közönysége is sajnálattal fogja tudomást venni a főszolgabíró úr elhatározásait, a mely azonban súlyosabb vált szem bája miatt elkerülhetetlen volt. *Vay István* a jövő hó 1-én válik meg állásától. Az így megüresedett állásra értesülésünk szerint *Olchváry Pál* arvaszéki úrnök, ki már mint szolgabíró működött és *dr. Leóvey Elek* arvaszéki úrnök pályáznak.

— **A Bessenyei-kör** husvét harmad napján, Április 4-én rendezi a „Korona” szaloda nagy termében III-ik házi estélyt. A szervezés alatt álló program mellé lesz az előző estélyekhez, s a kör estélyeinek népszerűsítéséhez és vonzó erejének emeléséhez hatalmasan fog hozzájárulni.

— **Kossuth gyászünneplé.** Kossuth Lajos halálának évfordulója alkalmából az izraelita hitközség az elemi iskola nagytermében gyászünneplést tartott, mely-n városunk közönysége nagy számban vett részt. Az első pont a szoltár emléklése volt, melyet a hitközségi kántor szíven adott elő. Ezután dr. Kelemen Adolf iskola igazgatónak szívesh szülő beszéde következett, mely válsággal elragadta a közönységet. A mely hatású beszéd után Lieber kántor mondott imát Kossuth Lajos lelküdvéért, majd az iskola növendékei énekelték el a szótartot, A szép ünneplé befolyású Baruch Arnold hitközségi elnök Kossuth alapítvány kamatait buzgó beszéd kíséretében osztotta szét növendékei között.

— **Egy nyiregyházi technikus sikere.** *Spiegel Sándor* városunk szülötté mint egy budapesti újságban olvassuk — egy oly készüléket talált fel, melynek segítségével lehetővé nem téve, hogy kiki — a telefon állomás közvetítésé nélkül, saját ma. a kősse össze magát azzal, a kivel beszélni akar. A szak tudósok, kiknek *Spiegel* talalmányát bemutatta a legmelegebben gratuláltak a fiatal technikusnak, kit Hegedűs Sandor kereskedelemügyi miniszter is magához hívatott, hogy megismertesse a talalmányát.

— **A Ludovika Akadémiában** a vivást jelenleg báró *Bothmer Jenő* huszárszázados tanítja, ki, mint ismeretes, a monarchia egyik legjelesebb vívója. Hogy mint mester is mennyire bevált, megmutatta Santelli legutóbbi vívóakadémiája, a melyen tanítványai a Ludovika Akadémia növendékei vettek részt. Előrelátható, hogy az ő vezetése mellett a honvédség tisztikara sok jeles vívóval fog szaporodni.

— **Nyiregyháza—Páris.** 1900. évi április hó 18-tól november hó 5-ig tart a párisi világkiállítás! A 20-ik évszázad hajnalán azon nagy nemzet fia várják fővárosukba az őt világrész lakóit, mely nemzet a művelődés, haladás és szellem mezején mindig elől járt az első között. Mi magyarok, a nyugat-európai szellemet, műveltséget s intézményeket fogadtuk el vezetőinkül és támogatóinkul. Szükséges — elengedhetlenül szükséges tehát, hogy a magyar művelt osztály minél tömegebben látogassa meg az 1900-ik évi párisi világkiállítást! hogy szemtől-szembe nehesse az ott megjelenő világrészek, államok s nemzetek versenyt a közművelődés a haladás és szellem békés esatamezején. A magyarok

társas kirándulására alakult „Budapest—Páris” című társadalmi mozgalom Somogyi Nándor igazgatóval báró Thoroceky Viktor főispán előkése alatt álló felügyelő bizottsággal módot nyújt arra, hogy a jövő évben megnyíló párisi világkiállításra úgy a vagyonosabb osztály fiait, mint szerény anyagi helyzetűek is elmehessenek. Minden rábeszélés mellőzése-vel álljanak itt röviden a következő tájékoztató adatok: A „Budapest—Páris” kulturális mozgalom (*Igazgatóság Erzsébet-körül 48*) kebelebe jelentkezett résztvevő az áprilistől novemberig terjedő hónapokban tetszése szerint választva Budapestről, reggel a keleti indóházból indul utra egy 200 tagból álló társaság számára összeállított külön gyorsvonattal Páris felé s még aznap este Münchenbe ér és ott meghál. Másnap Münchenben marad, s harmadnap reggel onnan kiindulva, aznap este Párisba ér. Párisban 8 napon át ügyes kalauzok, a rendező és fogadó bizottsági tagok a vezetése mellett 20-as barati és ismerős csoportokban vagy megnéz mindent, ami őt érdekli; szorakozik tetszése szerint. A 8 nap elteltével Svájc és Tirolon át ismét Budapestre visszakerézik. Két héttig tart tehát az ut és a párisi tartózkodás. Ezen két hét összes költségeinek fedezésére fizet a „Belvárosi Takarékpénztár”-hoz (Budapest, Koronahéreg-utca 5. sz.) 260 forint; s ezen összegért kap mindent ingyen úgy az uton, mint Párisban mindenütt, ahol művelődés vagy szorakozás céljából megjelenik. Lakás, étel, kocsi, belépő-jegy, színzárk, hangversenyek stb. mind a 260 frt kiadásból fedeztetnek. Ha megmondjuk, miként Párisban, egy szerény igényű ember is, ha minden neki tetsző dolgot látni s élvezni akar, legalább 20 frtot elkölt szállás, ételmezés fuvar s szorakozás címén; ha megmondjuk, hogy ez 8 nap alatt 8x20 160 frtot tesz ki; ha vesszük, hogy aztán 100 frtért teljes képtelenség gyorsvonattal, kényelemmel s teljes ellátással Budapesttől Párisig s onnan visszautazni, s vesszük végül, hogy kimondhatatlan nagy előny az, ha a párisi viszonyokkal teljesen ismerős hazánkiai kalauzoknak minket, s 8 nap alatt mindazt átélhetjük, a mint magunkra hagyatva, tájékozatlanul, háromszor 8 nap alatt sem élhetnénk át; ha mindezt számításba vesszük, úgy erősen ki fog domborodni előttünk a „Budapest—Páris” című mozgalom végtelenül hasznos, üdvös és nemes intenciója, mely abban is nyilvánul, hogy a bizottság rendelkezésére álló jövedelmi rész kulturális célokra fordíttatik. Megjegyezzük, hogy a 260 frtot nem kell egy összegben lefizetni; lehet azt havi 8 frtos, évnegyedi 24 frtos részletekben is lefizetni, avagy 25 frt fizetve a belépéskor, a hátralékos összegét 1900-ban fizetni a „Belvárosi takarékpénztárba”; s hogy ha valaki a befizetés után sem mehetne ki Párisba elháríthatlan akadályai miatt, részvétjegyét másra ruházhatja, avagy 260 frtos tőkéjét 10 százalékos kezelési költség levonása után visszaveheti! Fel tehát Párisba! Iratkozzunk be a „Budapest—Páris” Magyarok társas kirándulása utazói sorába! — Mint már közöltük, városunk s megyénk intelligenciájában szép mozgalom indult meg a kiránduláson való részvétel szempontjából, s annak vezetésére a következő helyi bizottság alakult: Szabolcs megye — nyiregyházi rendező bizottság. Tiszteleti elnök: báró *Feilitzsch Berthold*, főispán. Elnök: dr. *Mesko László* országgyűlési képviselő. Jegyző: dr. *Prok Gyula* ügyvéd, szerkesztő, a Bessenyei kör főtitkára, tagjai pedig dr. *Bartók Jenő* r. lelkész, *Benes László* polgármester, *Ferenecz Miksa* bankigazgató, *Haas Ignác* nagybirtokos, *Halasi János* ügyvéd, *Incedy Lajos* m. főlevéltárnok, szerkesztő, *Jósa András* dr. vármegyei főorvos, *Kovács Elek* dr. kir. közjegyző, *Korányi Imre* gyógyszerész, *Martinyi József* főgymn. igazgató, *Popp György* kir. pénzügyi igazgató, dr. *Rosenberg Emil* orvos, *Sütő József* ügyvéd, *takarékpénztári titkár, Somogyi Gyula* kir. közjegyző, *Wouermann Ferenc* kir. törvényszéki bíró, *László Kálmán* kir.

főügyész helyettes, *Mikecz János* alispán. — A bizottság minden tagjánál, nemkülönben szervezőségünknel lehet jelentkezni e tőkeletes uti élvezetet igérő kirándulásra. A korábbi jelentkezés az áremelkedésen felül azért is ajánlatos, mert csak korlátozott számú helyek állnak rendelkezésre.

— **A községi hitelszövetkezetek** felállítása érdekében élenk érdeklődés mutatkozik a vármegye területén. Andrásy Kálmán buji református lelkész, mint a vármegye gazdasági egyesületének megbízottja, legközelebb Pátróhán, Ibrányban, Berezen előadásokat tartván, az ottani lelkészek, tanítók és jegyzők közreműködésével, azonnal megindult a szervezkedés. — A nép mindenütt szívesen fogadja e segítő eszköz, csak legyenek, kik eszközkel és szívvel a dolog élére álljanak. A hol lelkész, tanító és jegyző közös jóakarral munkálnak közjóra, ott minden nemes ügy sikerhez jut.

— **Leány álom.** Ez a cím egy dallamos, talp alá való mazurkának, a melyet *Riszdorfer Anna* kisasszony, az ismert zongoraművész nő szerzett. A „Leány álom” nem első kísérlete a kisasszonynak a zene irodalom terén, mert csak néhány hónappal ez előtt adta ki „*Emilla*” című bájos keringőt, a melyet a fővárosi sajtó egyhangú elismeréssel és lelkesedéssel méltatott. A nagy népszerűsége teljes igényt tartó mű *Szabóné Nogall Janka* úrnőnek, a kiváló beszély írőnőnek van ajánlva. Olvasó közönységünk figyelmét annál későbbesebben hívjuk fel ezen új tánczdarabra, mert finomsága, gyönyörű dallamossága mellett szinte szokatlanul pompás tánc zene.

— **Revanche-piknik.** Fényesen sikerült ügyevezett revanche mulatságot rendeztek e hó 11-én a Vig-társaság február 1-én tartott mulatságán részt vett fiatal emberek. A mulatság kiváló-kivirradt tartott, úgy hogy a fatalság meg reggel 7 órakor is tüzesen rakta a jó magyaros „Asszony, asszony, az akarok lenni” dallama mellett. Egyesítve volt ez estén a baj a kellemmel, a trakk az egyenruhával s mondhatni, hogy oly kedélyes, fonyes társaságok evék óta nem látott az ipartestület esarnoka együtt mint ez alkalommal. — A jelen volt bájos hölgykiszorú nevsora a következő: *Asszonyok:* Eötvös Pálné, Ékes Károlyné, Fejér Bernáné, Gaál Andrásné, Koczok Lászlóné, Klein Istvánné, Leóvey Elekné, Mezőssy Gusztávné, Martinyi Józsefné, Mikecz Gyuláné, Okolicsányi Lajosné, Zoltán Imréné. *Leányok:* Eötvös Mariska, Dobos Anna, Fejér Juliska, Mezőssy Anna, Mezőssy Gizella, Martinyi Margit, Mikecz Margit, Mikecz Ilona, Zoltán Margit, Zoltán Boriska, Zoltán Ilona.

— **Nagyszabású vívóverseny.** Kiváló élvezetek lehetnek részesei az újabb annyira fellendült vívás sportkedvelők a f. hó 26-án d. u. 3 órakor Debreczenben tartandó vívóversenyen. A versenyre, melyet Szigeti Benedek Sándor kitűnő fiatal mester az itten is előnyösen ismert Benedek Gyula vívótanár rendez, megvannak nyerve a debreczeni legjelesebb erőkön kívül a következő országosan ismert mester- és amatőr vívók: Itáló Sautell, br. Bothmer, Halász Zsigmond, továbbá Iványi Gyula, Porteleky László, és Bay Alajos urak, kik az e hóban az ország érdeklődése mellett Budapestben lefolyt nagyméretű vívóversenyen majdnem kivétel nélkül részt vettek. A versenyt rendező mester helyes világításba hozására pedig megemlítjük, hogy tavaiv résztvett a bécsi jubileumi versenyeken, hol a continens legjobb mester vívóival mérkőzve ezüst díjat nyert.

— **Népszámlálás.** Tudvalevőleg a törvény minden tizedik év január hó 1-ére, az egész ország területére népszámlálást rendelt el. Az így 1900. január 1-én megjeendő népszámláláshoz az országos statisztikai hivatal most küldi szét a községnek a szükséges nyomtatványokat.

prospectusokat bocsátott ki, amelyekben kívül lapunk szerkesztője is szívesen szolgálna részletes felvilágosítással.

— Nyomdafesték nélkül fogják maholnap a nyomda termékeit készíteni. Nagyjelentőségű találmányról ad hírt a franciaia Maniteur Industriel szakközlöny. Green, angol mérnök oly gépet szerkesztett, amelylyel festék nélkül lehet nyomtatni. Az új gépet Croydonban (Anglia) előkelő és híres szakfiatnak alatt már be is mutatták. Különös kémiai papiros kell ehhez a géphez s a villamos arammal a betűk által érintett helyek fekete színűek lesznek. A kísérletek eddig nagyon szépen sikerültek s rövid időn ez új gépek nagy változásokat fognak előidézni a nyomdászat terén. Green meg azon farad, hogy a betűk helyét ne csak kezére, de bármintőre is tudja festeni.

Budapesti levél.

Márczius.

Csodálatos ez a pesti közönség. Neha a leggyűnyűbb reklám lázba hozza, máskor meg fűget mutat a legnagyobb igérkező, a kíváncsiságot fölcsigázó reklámcsikknek. Tudja az Isten, hogy honnan szerzi az információit. Annnyira kezd már okos lenni, hogy nem az újságokból, annyira pedig már régóta okos, hogy ha újságokból is, de legálabb külföldiekéből.

Igy történetelt meg az a kissé különös eset, hogy a Perosi oratóriumának még első előadását sem hallgatta telt ház, a második estén pedig csak úgy ászított a sok üres széksor. Az u. n. zenei közönség pedig mily érdeklődéssel várta ezt az estét.

Az oratórium azonban Bécsben igen kevéssé tetszett s ekkor lassan elterjedt az a tudat is, hogy bizony Németországban is majdnem mindenütt megbukott (ha ugyan az oratórium egyáltalában számolna bukásra vagy sikerre.) Hiába referáltak már ekkor a lapok a szelid arczu Perosi abbé zsenialitásáról, vagy poeziséről, 27 életévéről, meg a papa legszentebb tetszéséről, hiába — a közönség gondolt egyet magában s a fiatal abbé helyett meghódott Jones Sidney-nek (a kik — Sziklay szerint — nem szoktak szidni) s a ki fölvette heti programjába az operába a menést, az titokban megváltotta a jegyét a Görög rabszolgához, melyet napnap után zsufoolt ház előtt ad a Népszínház, vagy a Gesákhöz, melyben Halton miss még mindig vendégeskedik.

Pedig az oratórium estéje igen érdekes volt. Első szám gyanánt az opera zenekara előadta Fschaikovszky Pathétique symphoniáját, a világrödiadom egyik remekét, mely mint egy óriási kétségbeesés megragadja a hallgató szívést s végig hurcolja a szelid busongástól kezdve egész föl a lázadásig a lélekállapotok minden fraziséin. Harmadik részében valóságos nihilista lázadást épít fantáziánk abból a hatásból, mit reánk gyakorol. Aztán a szomorú negyedik részben mintha a pusztulás, a semmiség fájdalma kiáltozna feleink. Az előadás oly tökéletes volt, hogy örök dicsősége lesz az operai zenekarnak. Az öreg Erkel Sándor, ki mint karmester van olyan zseni, mint az édes apja volt, kénytelenségből k. tyszer is meghajolt a közönség előtt, a mit nagyon nehezen szokott különben megtenni.

Az est ezzel az egy számmal már meg volt jutalmazva.

Erre felgördült a függöny s ott ült a színpadon hosszú négy sorban 102 énekes, a hölgyek melyen kivágott fekete ruhában, a férfiak frakkban. Szerényen tonusban kezdődött az oratórium s mély vallásos hangulat vonult rajta végig. Ha okos lett volna a közönség, behunyta volna szemét, kezét a mellére rakta volna s elképzelve, hogy templomban van, egy esztendőre való áhitatot merithetett volna a Perosi szívből. Úgy, de mi már telve voltunk Fschaikovszky hitet tagadó fájdalmával, aztan meg a páholyokban remek

báli toilettek tartózkodtak, azt is észre kellett venni, hogy hogy Szell Kálmán a miniszterelnöki páholyban ül — bizony senki sem képzelte magát templomban.

A színpadon pedig ki volt előre ültelve az öt szülő-énekes, aztán ha valakinek szerepe következett, fölgrótt s énekelte az előirt néhány hangot s ismét leült, mire jobbról vagy balról fölállott a további szülő énekes, a mi eléggé komikus hatást kellett. Az oratóriumban sok szép rész volt, az befejező hymnus is igen magas színvonalon áll Wagner hangszereles mellett. Végeredmény az, hogy Lázár feltámasztása nálunk semmi különösebb empeiót nem idézett elő s valószínűleg keveset hozott a jötekonyaság konyhájára is. Vagy talán előadás az operában már eleve is egyenlő a deficittel?

Mindenesetre közel jár hozzá oly körülmények között, midőn az operahaznak egy estére való átengedéseert 2400 írtot kell fizetni. T. i. ennyit kértek attól a bizottságtól, mely Dankó Pista javára készül koncertet rendezni.

Dankó Pista, egy cigány javára? Nem, hanem Dankó a költő javára. A Pósa-fele asztaltársaságon és egy nagy csapat cigányon kívül kevesen méltányolják azt, hogy ő egyike a legelsőeknek az élő magyar dalköltők közül Körülből 350 nánt írt s a legjobb stílus magyar nóták remekei ezek között vannak. Bátor odasorozható a régi nagy cigányok közé: Lavolta, Rózsavölgyi, Bokor utódakent.

A koncertet, — melyen egy színművet adnák elő, tiz egyesült cigánybanda játszaná a dalai közül, Jókai fölolvastat tartana, Pósa Lajos pedig szavalna — azért rendezik, hogy annak a jövedelméből kitudják teletelni Dankót a Rivierán.

Mert hát a költők s cigányok réme a tudóvsz kétszeres címen leselkedett rá, mint költőre és mint cigányra.

Mielőtt elutazott volna, egy estét töltöttünk. Otthon volt, a kőitait gyűjtögette egy csomóba, aztán itt-ott felütve, en-kelt belőle egy-két melódiát.

— Es ezt mind itt kell hagyni! szólt szomorúan. Pedig még szaporodhattak volna.

Aztán elmentünk a Káivin-terre, melynek egyik sarkában van az ő éjféltáni stamm kavéháza. Éjféltől igen csendes kis hely, női zenekar játszik benne a slenriáság netovábbjával. Hanem egy órakor, mikor már mindenütt elhallgat a zene, egyszerre ide-tódul Budapest összes cigányja, s mintha csak egész nap gyűjtögetnek, olyan zsbaj, veszekedés támad.

Dankó Pista kistenet közöttük. Úgy lesik minden szavát, mint egy Vajdaet. Itt tanítja meg őket a nóráira, és bíralgatja meg a kollegái szerzeményet és itt lumbolja el velük együtt a honorariumot.

Bezeg akkor szomorú volt az este. Láttam, hogy vannak cigányok, akik nem csak a hegedűjökkel, hanem a szemükkel is tudnak sírni.

A koncertet valószínűleg a Népszínházban fogják tartani.

Apróságok a hétről.

A vidám muzsa két napra ismét bevonult színházunkba. Ezuttal nem színészek játszottak, hanem csepürágók. De azért a színház zsufoolta volt s a komédiásoknak éhségtől kiaszott arczát a teit ház szinte eltorzította öröm. A mókának a közönség is szívből kacagott. Ilyen vígság már régen nem volt a színházban s ha veletlenül valami idegen került volna közzénk, nem a legjobb hírt vitte volna a nyiregyházi publikum műizlése felől. Különben szegény Sauertergek-től, kik annyi szomorú nap után végre egy vig estét is láttak, a dús jövedelmet, Isten ugyse nem sajnálom.

Demokrácia jöjjön el a te országod! E felkiáltást egy hirdetés adja az ajkamra,

mely egyik helybeli lapban jelent meg. Egy kereskedő felhívja a közönségnek azoz részét, mely a nagyságos címet jogosan, vagy jótalanul használja, hogy nézze meg legujabban bevásárolt áruit. Urana Istenem, ha a felhívásnak csak az igazi nagyságos urnők engedelmekednének, de felkopanna a kereskedő álla. De ne féljen, ha nagyságos úrnő kevés van is, annál több van, ki magát annak tartja. Ebben a nagyzási hőbortban szenvedő világban csak akkor remélhetjük a demokráciát, ha majd az utcáseprő leány is nagyságos kisasszony lesz.

CSARNOK.

A halál.

Szeptember 10.

— Itt az ősz s a nyár nem tér többé vissza. Nem látom többé soha, soha . . .

A tenger szürke, csendes; finom, szomorú eső permetez. Mikor ezt ma reggel láttam, bucsut vettem a nyártól s üdvözöltem az őszet. Az én negyvenedik őszömet, mely kérelhetetlenül beköszöntött. És kérelhetetlenül közelebb hozta azt a napot, melyre oly gyakran szent áhitattal és borzadályi gondolok . . .

Szeptember 12.

Ma sétálni voltam Lilivel. Jó társnő mindig hallgat, csak olykor veti reám nagy kerek szeméit.

A park mellett jártunk, de jókor visszafordultunk, úgy, hogy alig találkoztunk egykét emberrel.

Mialatt így hazafele ballagtunk, örömmel nézegettem hazamat. Mily jól válaszoltam! Egyszerűen és szürken tekint alá a dombrol, melynek pázsítja már tonyadt, s utjai a sok esőtől feláztak. A domb mögött van az országút s azután mezők. De ezekkel nem tőrdőm. Csak a tenger, a tenger az enyém . . .

Szeptember 15.

Az a szomorú ház a dombtetőn olyan, mint egy komor, rejtelmes rege; akarom, hogy ilyen legyen az utolsó honapomban. Ma délután mikor dolgozószobám ablakánál ültem, kocsi érkezett mindenféle holmival. Ferencz segített a lerakásnál. S az idegen emberek oly zajt csaptak. Reszkedtem az izgatottságtól. Megparancsoltam, hogy ezentul ilyen csak korán reggel történjék, mikor még alszom. Az öreg Ferencz csak azt mondta:

— Parancsára, gróf úr!

De gyulladt szeméivel oly félenken és sajtáságosan tekintett reám.

Megérthet-e engem? Hisz nem tud semmit. Nem akarom, hogy utolsó napjaimat unalmas köznapi dolgok zavarják. Attól tartok, hogy a halál nyárspolgáris, közönséges lesz. Azt akarom, hogy azon a napon körülöttem minden rendkívüli, nagyszerű legyen . . . Október tizenkettedikén! . . .

Szeptember 18.

Az utóbbi napokban nem jártam ki, hanem naphosszant a paglagon hevertem. Nem olvashattam sokat, mert az idegeim gyötörték. Csak úgy ültem csendesen és néztem a szürke, csendes esőt.

Lili gyakran bejött s egyszer néhány vedves, rothadt virágot hozott, melyeket a parton talált. Mikor megköszöntem s megcsókoltam, a gyermek sirva fakadt, mert „beteg” vagyok. Igen, igen, beteg voltam azon a szerencsétlen napon, mikor botor fővel, ifjú könnyelműséggel . . . De hagyjuk . . . Lili szeretele annyira meghatott, hogy magam is könnyeztem.

Szeptember 21.

Hosszu ideig ültem a dolgozószobám ablaka mellett; Lilit a térdeimen ringattam. A szürke, végtelen tengert néztük, s mögöt-

tünk a nagy, magas tereben teljes csend uralkodott. S mialatt a gyermek selyemháját simogattam, mely szabadon lógott vállaira, visszagondoltam tarka életemre: ifjúságomra, mely tiszta és szűzies volt, férfikoromra, melyben az élet ide-oda dobált s boldogságomra, melynek — haj! — oly hamar vége szakadt.

Emlékezel-e még arra a csodás, lángoló, szerelmes teremtsére, Lisszabon bársnyos ege alatt? Tizenkét éve mult, hogy e gyermekkel megajándékozott s meghalt, mialatt keskeny karjait nyakam köré fonta.

Lilinek az a szeme van, mint anyjának volt csak bágyadtabbak s mélyebbek. De megvan a szája; ez az édes száj, mely akkor a legszebb, mikor halgat, körülötte csak pajzánul mosolyog.

Édes kis Lilim, ha tudnád, hogy el kell téged hagynom. Sirtál, mert „beteg” vagyok . . .

Szeptember 23.

A napok, melyeket emlékeimnek szentelhetek, mind ritkábbak lesznek. Hány éve már, hogy csak a jövőre gondolok, hogy várom azt a nagy, borzalmas napot. Életem negyvenedik évében október tizenkettedik napját.

Milyen lesz? Milyen lesz? Nem félek tőle; de azt velem, lassan, kínosan közeledik.

Szeptember 27.

Az öreg orvos ma nálunk reggelizett. — Gróf ur, — mondotta, mialatt fél eszirké fogyasztot el — szükséges, hogy többet sétáljon, többet legyen a friss levegőn. Nem szabad annyit olvasni, gondolkodni! Töprengeni. Maga filozófus, maga . . . he — he — he . . .

Megköszöntem a tanácsait Lilinek is adott tanácsokat, s kényszeredett, zavart mosolylyal tekintett reája. Felemelte a bromadagomat; talán többet tudok aludni.

Szeptember 30.

Az utolsó szeptember! Most már nem tart sokáig! Délután három óra van s én kiszámítottam, hány perc hiányzik október tizenkettedikéig. 8460 perc.

Ma éjjel nem aludtam. Szél kerekedett s az felhagyozta a tengert s az esőt. Olvastam és vártam, míg az idő mulik. Gondolkodni, töprengeni? Oh nem. A doktor filozófusnak tart. Pedig a fejem oly gyenge, hogy nem gondolok semmire, csak a halálra! A halálra!

Október 2.

Mélyen meg vagyok indulva; s meghatottságomba a diadal érzete is vegyül. Gyakran, ha e napra gondolom, s ream néztek félénken, kétérdően, észrevettem, hogy örülnek tartanak. Magam is megingottam s megfigyeltem magamat. Oh nem, nem vagyok örült.

Nem hiszek a végzetben! Azt gondolom, hogy az ember s a halál között folytonos összeköttetés áll fenn. Az akaratodtól függ, hogy milyen órában lépjén elibéd . . .

Október 3.

Mi az öngyilkosság? Önkényes halál. De senki sem hal meg önkénytelenül. Az élet feladása s odaadása a halálnak: mindenkor a gyöngeség eredménye; s a gyöngeség a test, vagy a lélek betegségétől származik. Az ember nem hal meg előbb, mielőtt betegségét nem adta . . .

Belegyeztém-e? Alighanem; mert azt hiszem, megörülnek, ha október tizenkettedikén nem tudnék meghalni . . .

Október 7.

A szél erősödött; a tenger zúg, az eső paskolja a háztetőt. Az éjjel nem olvastam, hanem felvettem kópönyegemet, lementem a partra, egy kőre ültem.

Mögöttem volt a sötétség s a domb a házzal, melyben Lili, az én egyetlen kis Lilim

alszik. Előttem a zúgó tenger vetette lábaimhoz a piszkos nabjait.

Egész éjjel ezt néztem s úgy gondoltam, hogy ilyen a halál, vagy az, a mi a halál után következik: végtelen, tompán zúgó sötétség. El-e majd tovább egy gondolatom, egy sejtésem s figyel-e majd az örökös zúgásra? . . .

Október 8.

Három rövid őszi nap, s megtörténik. Mily türelmetlenül várom az utolsó pillanatot. A legutolsó! Nem lesz-e az öröm, a kék pillanatja?

Három rövid nap s a halál ide belép hozzám a szobába. Vajjon hogy fog viselkedni? Ugy bánik-e velem, mint egy féreggel? Torkon ragad és megröjt? Vagy pedig kezével agyvelőmbe nyul?

De én szépek, nagynak, vadnak és fenégesnek tartom.

Október 9.

Ma reggel, mikor lehet Lili térdemen ült, mondtam:

— Ha most távozom tőled, sirni fogsz? A gyerek odahajította fejét keblemre s keservesen zokogott. A fájdalom összeszorította torkomat.

Különbön lázam is van. Fejem forró s reszketek a hidegségtől.

Október 10.

Ma éjjel nálam volt, nálam volt! Nem láttam, nem hallottam és mégis beszéltem velem! Neveltséges, de úgy viselkedett, mint egy fogorvos.

— Legokosabb lesz, ha mindjárt hozzálátunk! — mondotta.

De én nem akartam és védekeztem. Néhány mogorva szóval elküldtem.

„Legokosabb lesz, ha mindjárt hozzálátunk!” Milyen hangon mondta ezt. A velőmig hatott! Oly zoranul, unalmasan, nyárs-polgáriastn beszélt! Soha még ennyire nem csalódtam! . . .

Október 11. (éjjel 11 órakor.)

Ertem-e? Oh higgyétek el, hogy értem! Fél óra előtt, hogy szobámban ültem, beront az öreg Ferenc kikelt arcczal, sirva:

— A kisasszony! — kiáltotta — a gyerekek! Ah jöjjen gyorsan!

Es én rohantam.

Nem sirtam, csak hideg borzadály futott végig vállamon. Ott feküdt agyacsájában s fekete haja körülövezte halvány arccsóját. Letéreltem előtte; nem tettem semmit, nem gondoltam semmire. Az öreg orvos jött.

— Szivészühűdés . . . — mondotta, s úgy intett fejével, mintha meg sem volna lepve. Ez a kotyvasztó azt hiszi, hogy érti.

De én — én értettem! Oh, mikor egyedül maradtam vele, kívül zúgott a tenger, az eső. Az asztalra ütöttem öklömmel s egyszerre világos lett előttem minden. Husz év óta várom erre a napra, mely egy óra múlva kezdődik, a halált, s bennem, mélyen a lelkemben, megrezdült valami, mely érezte velem, hogy a gyermekeket nem hagyhatom el. Nem tudtam volna meghalni éjfélkor, s meg kell halnom! Ismét elküldtem volna, ha hozzáam jön. De ő elment a gyermekhez, mert akaratomnak engedelmeskednie kellett. Magam csaltam az ágyához a halált, magam öltem meg, kis Lilim!

Isten veled! Isten veled! Talán odakünn egy-egy gondolatod, érzelmedet viszonttalálom. Mert látod, a mutató forog, s a lámpa mécse, mely halovány arczodat világítja, nagyokat pislog. Hideg kis kezedet tartom és várok. Mindjárt eljön hozzám is és én csak inteni fogok s becukon a szememet, mikor azt mondja:

— Legokosabb lesz, ha mindjárt hozzálátunk!

Közönség köréből. *)

Fuimus Trojes . . .

Nyirbátor, márczius 15.

Az itteni közvéleményt a központból érkezett az a jelentőségteljes hír foglalkoztatja, hogy a mult évben megejtett jegyzőválasztás a közigazgatási bíróság megsemmisítette.

Ez ítélet közelebbről még nem ismeretes és így nem tudhatni, a panasznak micsoda indokai vétettek a megsemmisítő ítélet alapjául.

A véletlenség vagy a sors úgy akarta, hogy a Nemes Béla jegyzővé választásának hatósági megsemmisítésével egyidőben történjék a Nemes-pártnak kudarcza Nyirbátorban; és úgy rendezte, hogy mialatt Budapestén a választás fölött itélkeztek, azalatt a párt volt szervezője, vezére, a főlebbezési eljárás folyamán pedig tanácsadója és nyaktekintélyű védője bizalmas levélben másnak ajánlotta föl a jövő jelöltséget és támogatását. Maga a körülmények ezen összetalálkozása is rendkívül érdekes; de még érdekesebb maga a levél, melynek hű másolata a következő:

„Feladva Debreczen, 99. jan. 22. Te-kintetes Sántha Béla jegyző urnak Nyirbátorban. — Budapest, 1899. 21./1. Edes Béla öcsém! A vörös kereszt kórházból jövén, bementem a közigazgatási bírósághoz, ott megtudtam, hogy a jegyzőválasztást megsemmisítik. Ajánlom tehát az emberekkel előzékenyen banni; én ha meggyógyulok, pártján leszek, számíthat reám. Egész jóindulatilag tudatja őszinte bátyja Balog Ferenc s. k.*

Egészen szokatlan a Balog ellen megindult harcban ilyen sorokat olvasni. Aztán mondia valaki, hogy a mi időnk néha meddő?! Balog kimélti s támogatására kóti le magát azoknak, akik őt nem kimélték és ezután még inkább minden módot felhasználnak, hogy a közeleti szereplés utjáról leszorítsák, vagy a nyilvános szereplés útján legalább feltartóztassák. Ő mindamelllett nem idegenkedik a másik párt, a reformerek álláspontjától, velök érez, osztja a párt általános irányát és felolvadva csapat, papot, pártvezérséget, szorult helyzetében szivesen megalkuszik — ugyan milyen borraaloért? Majd a későbbiek fogják megmutatni, hogy a párt örülhet-e vagy búsuljon a Balog átlépésén. Az is más kérdés aztán, hogy a pártnak egy hátrakötött kezű szent sebestyén, aki bizonyos állat erejével túri a beleje lött nyilakat, a közelet harcmezéjén fog-e imponálni?

Azt hiszem azonban, hogy az új választás kilátásaiban beállott ez a fordulat megérdemli a közvélemény figyelmét is. Mert ez az elpártolás előreveti árnyékát a Nemes-párt sorsára nézve, amely így pásztor nélkül maradt és könnyen elszéledhet. Sántha pedig, a ki a mult választási mozgalmak alatt túrni volt kénytelen az ellene működő taktikát és az ellene szót intrigákat, most hosszú túrés után, úgy látszik, elégtételt kap.

Legérdekesebb volna annak a kutatása, milyen a véleménye az elpártolásra annak a 13 urnak, akik a Balogon véghezvitt erkölcsi szerezcsenmossással nagy felelősséget vállal-

*) Az e rovat alatt közöltékért a felelősség beküldőt illeti. Szerk.

tak magukra s annak idején számot kell adniok a közvéleménynek, mert az éremnek az a másik oldala, hogy a tükör, melyet a 13 ur állított ki a Balog erkölcséről, távolról sem tökéletes. Ha eddig maguktól rá nem jöttek erre a valóra, e level is felnyithatja szemüket, s legalább némiképen megapad tapasztalatlan rajongásuk dagálya.

Bizonyára kissé melankóli us olvasmány lesz ez a levél a 13 urnak, és a csalatkozás érzése fogja őket eltölteni. De csak olvassák, mert egyelőre az ő dolguk megérteni és méltányolni, hogy miként egyeztethető össze Balog eddigi s ereplésével és pártvezéri állásával a jövőre kötelezett illetlen magatartása. Mindenesetre elég alap van arra, hogy valamelyes ítéletet mondjanak volt vezérüknek tisztességézetéről.

Mind ezek a körülmények tagadhatatlanul némi biztosítékot nyújtanak a közeli változásokra nézve a nyirbátori közállapotokban, de itt minden annyira kiszámíthatatlan, hogy bizni sehogy sem tanácsos, mert a kulisszák mögött a nyugalom egyelőre nem fog elkövetkezni. —f.

Különfelek.

Tolsztoj a házasságról. Szergenjenko orosz író nagyszerű könyvet adott ki a napokban arról, hogy mint él és dolgozik Tolsztoj. Egyszer Tolsztojnal (egy esteinyi szoba került a férfi és a nő egymáshoz való viszonya, az a kérdés, melyet ő oly különösen akart megoldani a Kreutzersonátában s mely egész titlakoző irodalmat támasztott ugy Oroszországban, mint a külföldön. A Tolsztojnal folyt beszélgetés alatt a társaság nagyobb része a nőt beakarta feketíteni, a férfit pedig védelmezni igyekezett.

Tolsztoj figyelmesen hallgatott, azután így szólt:

Szabad e nekünk szigorú követelményeket támasztanunk a nővel szemben s őt ócsárolniuk, mikor mi magunk készítjük elő a nőt mindenféle igazságtalanságra és hazugságra? Nem azt becsúljuk e a nőben leg-többre, a mi az ő nemére vonatkozik s nem kizárólag ezért veszszűs-e nőül? S akkor

azt akarjuk, hogy barátunk legyen. Ez hazug állapot. A barátot a férfiak közt keresem. S a barátot egy nő sem helyettesítheti nekem. Ha ez így van, akkor az ember miért csalja meg a saját feleségét s miért mondja neki, hogy ő a legjobb barátja? Ez még se egyenes eljárás.

— Mit tegyünk hát? Hogyan őrizzük meg a békét családunkban? — kérdezte a jelenlevők egyike.

— A férfi a saját maga által teremtet helyzet összes súlyát vegye magára s a nő iránt legyen elnézéssel, — mondá Leo Nikolajevics s szavából meleg őszinteség áradt ki. — Semmi körülmények közt s semmiért a világon nem szabad elvonnunk oltalmazó kezünket mert a házasság a bűnös világ legtöbb férfira nézve felemelő. Ha valamelyik asszonyt feleségünknek választottuk, ez által a világ valamennyi többi asszonyát mintegy nővérünké tettük. Ebben rejlik a házasság mély értelme. Ha valaki emellett szűzies is tud maradni, a nélkül, hogy természetét megtagadná, akkor ez nagy szerencse.

S Leo Nikolajevics elbeszélte, hogy ismert egy házaspárt, kik éveken keresztül mint testvér és nővér éltek egymás mellett. Egymáshoz való viszonyuk egyformasága annyira elragadta Tolsztojt, hogy levelet írt az asszonynak s szerencsét kívánt neki viszonyuk tisztaságához. E levélre váratlan feleletet kapott, mely különben egészen meghatotta. Az asszony elhárította magától a dicséretet s kijelente, egy legforróbb vágya férjének nemcsak barátjánője, de igazi felesége is lehetni, hogy gyermekei legyenek, de férje tiszta viszonyban akar vele élni s ő aláveti magát akaratának.

Mikor ezt Tolsztoj elbeszélte, annyira elágyult, hogy sírni kezdett s azután így folytató:

— Közülünk, bűnös emberek közül ki meréselné szemrehányással illetni ezt a pártit, ha vegre mint férj és feleség kezdenek élni? De mily egyszerű dolog e szerény asszonynak nyílt szívű vallomása és nyugodt meghajlása férje akaratá előtt!

A legdrágább jeggyűrű. A newyorki előkelő társaságnak a közel jövőben legérdekebb eseménye William K. Vanderbilt és Virginia Fair esküvője, mely április 4-én lesz New-Yorkban. A vőlegény is, a menyasszony is a

dűsgazdag newyorki milliomos családból származik. — A menyasszonynak a jeggyűrű öje körülbelül százhezzer forintba került és ez már a milliomosok hazájában is valami. A gyűrű átmérője egy hüvely. A menyasszony nem is hordja, ha sétálni megy, mert fél, hogy ellopják, hanem csakis akkor viszi magával, ha kikocsizik. A keztyűbe lyukat kellett csinálni, mert másként nem lehet ráhuzni a hatalmas gyűrűre.

A vasuton. A kaluz bejön a jegyekért: Janesika, aki anyja terdén ül kérdi a mamától:

Most tell mondani, hogy csat tétéves vagyok?

Méltatlankodás. Koldus: Kérek egy kis alalmizsnat. Ur: Ep egészséges embernek nem adok semmit. Koldus: Hát csak nem akarja az ur, hogy a maga rongyos krajczárjáért kitörjem a kezem.

Meggondolatlan óhaj. Parasztl: Na öregem, hát mert olvan nagyon keredet, hát 1000 forintra biztosítottam az életet. Feleség; Ah, csak már megkaphatnók azt a pénzt!

Élvezet. Miért jár Krispindli ur az operába, hiszen süket és mindig akkor megy, ha a rut primadonna énekel?

— Azért élvez ő az előadásból.

— Mit élvez?

— Hogy a közönség milyen arcokat vág.

Piaczi árak.

— Márczius 27. —

Buza	9.20	9.30.
Rozs	7.10	7.15.
Árpa	5.50	5.55.
Zab	5.60	5.70.
Tengeri	4.35	4.45.
Paszuly	—	—
Szesz literenként	17 1/2	68 1/2.

Szerkesztői üzenetek.

B. P. urnak Budapest. Beesés küldeményét 30-iki számunkban közöljük. Szíves megemlékezéséért fogadjuk halás köszönetünket.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. e. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy

táncztanítási óráimat

az ág. ev. központi e. emi iskola dísztermében folyó évi márczius hó 11-én, szombaton megkezdtem.

Tanmódszerem annyira ismeretes, hogy szükségtelen azzal bővebben foglalkozni: törekszem mindég a korral haladni, nem létezük ujdonság e téren, melyet külföldi ismeretsegem nyomán azonnal meg ne szerezzek.

Óráimat ismét úgy rendezem be, hogy egyik nap a kezdőknek, másik nap a haladóknak fogok előadást tartani, hogy tanítványaimnak elegendő idejök legyen iskolai teendőiket is elvégezni.

Belratások eszközölhetők délelőtt 8 órától 10-ig, délután 2 órától 4-ig lakásomon: kállói-utca 9. szám, Ungár Lajos úr házában (Mendek-féle ház). 146—2—2

Magamat és iskolámat a n. e. közönség becses pártfogásába ajánlva, vagyok mély tisztelettel

Nyiregyháza, 1899. márczius hó.

Alföldy Károly

okl. táncztanító, a magyarországi táncztanítók egyesületének alelnöke, és a vizsga-bizottság tagja.

REINER FLÓRA
NŐI DIVATARÚSNÓ.

Főüzlet: DEBRECZEN, Kossuth-utca 6.

Flókülzet! NYIREGYHÁZÁN, Pazonyi-utca, Maár-féle ház, a volt „Európa” szálloda tőszomszédságában.

Szíves tudomására hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönségnek, hogy Nyiregyháza, Pazonyi-utczán, Maár-féle házbán debreczeni üzlettelmel kapcsolatos

női és gyermek kalapárú üzletet

nyitottam és már az idén tavaszra raktáramat a legdivatosabb női modell és gyermek-kalap ujdonságokkal igen dúsán elláttam. Igyekzeni fogok, hogy Debreczenben már kivivott jó hirnevemmel itt is érvényre juttassam.

Szükségét láttam annak, hogy helyben egy elegánsabb, finomabb női divatárú fiók-üzletet létesítsek, mivel itt eddig egy kizárólagos ilyen üzlet nincs.

Mint divatárúsnó szakértelmem és elősmert izlésemnél fogva a legmesszebb menő igényeket is kielégíteni főtőrekvésem leend, kérem a n. e. közönség pártfogását.

Elvem mérsékelt árak mellett elegáns, finom árúkkal szolgálni. Gyász-kalapokat 1-2 óra alatt elkészítek és ilyenekl készen raktáron is tartok

Tisztelettel

Reiner Flóra

női divatárúsnó, Debreczen és Nyiregyháza.

10-6-4